

foto: Rafał Pastwa

Elżbieta Matyaszevska

– historyk sztuki, doktor nauk humanistycznych, absolwentka historii sztuki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Była pracownikiem Instytutu Leksykografii KUL – redaktorka i autorka haseł z zakresu sztuki religijnej, zamieszczonych w *Encyklopedii Katolickiej*. Przez lata współpracowała z redakcjami lubelskich i warszawskich periodyków, publikując relacje z wystaw sztuki dawnej i współczesnej, a także cykliczne teksty z zakresu historii ubioru, mody i rzemiosła artystycznego. W ramach prac związanych z gromadzeniem informacji o stratach kultury polskiej, prowadzonych przez Wydział do spraw Strat Wojennych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, przygotowała kilkadziesiąt kart obiektów rzeźbiarskich z XIX i XX wieku utraconych podczas II wojny światowej. Obecnie współpracuje z Instytutem Sztuki PAN w Warszawie, a także Redakcją Polskiego Słownika Biograficznego, pisząc biogramy polskich artystów, przewidziane do kolejnych tomów obu

słowników. Utrzymuje stały kontakt jako wykładowca z Uniwersytetem Trzeciego Wieku w Lublinie, Tomaszowie Lubelskim oraz Świdniku, a także z Filharmonią Lubelską, przygotowując tam, w ramach Akademii Muzyki i Plastyki, prezentacje z zakresu sztuk plastycznych, wpisujące się w określone tematy muzyczne (oferta jest skierowana do szkół ponadpodstawowych Lublina i regionu). Od paru lat związana jest z Domem Kultury LSM w Lublinie, gdzie w ramach tematów przewodnich „Niespieszenie po Lublinie”, „Czy artysta może być kobietą”, „Galeria arcydzieł”, prowadzi cykliczne wykłady z historii sztuki, popularyzujące wiedzę o znanych i mniej znanych artystach oraz artystkach, a także wybranych arcydziełach sztuki europejskiej.

Jest autorką książki „Wierzę w cuda nie od dziś”. *Religia w życiu i twórczości Jana Matejki* (Lublin 2007), współautorką albumowego opracowania *Matejko. Obrazy olejne. Katalog* (Warszawa 1993), autorskich rozdziałów w kilku publikacjach zbiorowych dotyczących ikonograficznej obecności zwierząt w dziełach sztuki, referatów sesyjnych podejmujących problematykę sztuki religijnej oraz kilkudziesięciu publikacji naukowych i popularnonaukowych z zakresu ikonografii chrześcijańskiej i malarstwa polskiego. Jest członkiem Stowarzyszenia Historyków Sztuki.

Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej

PIĄTEK ZE SZTUKĄ

Spotkanie z historykiem sztuki

dr Elżbietą Matyaszevską

BIBLIA W OBRAZACH

***Biblijni bohaterowie
ludu izraelskiego***

Na kartach *Starego Testamentu* odnaleźć można historie wielu osób wywodzących się z ludu izraelskiego i odgrywających, poprzez swe życiowe doświadczenia, rolę lokalnych bohaterów, stawianych za wzór kolejnym pokoleniom. Wśród nich są zarówno dzielne i dumne kobiety, jak i nieustraszeni, ale posłuszni Bogu mężczyźni — prorocy oraz zwykli członkowie ludu izraelskiego. Wśród starotestamentowych bohaterek na szczególną uwagę zasługują Judyta, Estera oraz Zuzanna. Pierwsza z nich była mieszkanką Betulii — wdową, która, by ratować swoje miasto od asyryjskich najeźdźców, rozkochała w sobie ich dowódcę, a następnie go zabiła. Postrzegana jako symbol cnoty odnoszącej zwycięstwo nad złem i niegodziwością, była bardzo chętnie przedstawiana przez artystów — głównie w scenach z Holofernelem — rozgrywających się w obozie Asyryjczyków. Druga z bohaterów — Estera — była młodą Izraelitką, która dzięki swej odwadze i determinacji uratowała swych rodaków przed nieuchronną śmiercią, wstawiając się za nimi u perskiego króla Ahaswera. Artyści z ochotą ukazywali ją, omdlewającą przed swoim królem i mężem jednocześnie, gdy przyszła prosić go o łaskę dla swych rodaków, albo podczas uczy, gdy zdemaskowała nieczyste zamiary fałszywego Hamana.

Księga Daniela oraz teksty apokryficzne przynoszą zaś opowieść o pięknej i bardzo cnotliwej Zuzannie, niesłusznie oskarżonej o cudzołóstwo przez niegodziwych i lubieżnych starców, należących do wysokiej kasty sędziów. Ufając w sprawiedliwość boską, Zuzanna wolała wybrać śmierć niż ulec ich namowom. Boskiej sprawiedliwości stała się

zadość, gdy do całej sprawy włączył się młody prorok Daniel, wykazujący przed tłumem, który chciał Zuzannę ukamienować, że to nie ona jest winna, tylko starcy, którzy złożyli kłamliwe zeznania. W efekcie to oni sami zostali osądzeni i straceni, a Zuzanna stała się symbolem cnotliwej czystości oraz wyrazem boskiej sprawiedliwości. Jej historia była uwieczniana przez artystów od czasów sztuki wczesnochrześcijańskiej — jedno z najstarszych malowideł jej poświęconych pochodzi z ok. IV w. i zostało wykonane na ścianach Katakumb Priscilli w Rzymie. Przy okazji dziejów życia Zuzanny zwracano też uwagę na postać proroka Daniela, którego obecność na kartach *Biblii* odnotowywała *Księga* jego imienia.

Mocno dydaktyczny wymiar mają również dzieje Hioba, bogobojnego Żyda, który przez Boga został wystawiony na liczne próby wierności. Hiob, nawet wtedy, gdy stracił i zdrowie, i dzieci i majątek nie przestał wierzyć w boską sprawiedliwość, co zostało mu na koniec wynagrodzone przywróceniem tego wszystkiego, co wcześniej mu odebrano. Dzieje Hioba przez stulecia fascynowały artystów, stając się motywem sztuk wszelkich — obrazów, rzeźb, utworów scenicznych i muzycznych, a także literatury oraz filmu.

Nie mniejsze zainteresowanie twórców wzbudzała historia proroka Jonasza, wysłanego przez Boga do stolicy Asyrii Niniwy, w celu przekazania jej mieszkańcom proroctwa o rychłej zagładzie, o ile nie zmienią swego niegodziwego postępowania i nie zaprzestaną rozwiązłego życia. Dzieje owego posłannictwa stały się kanwą wielu dzieł plastycznych, pochodzących z różnych epok stylowych.

Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej

PIĄTEK ZE SZTUKĄ
Spotkanie z historykiem sztuki
dr Elżbietą Matyaszewską
BIBLIA W OBRAZACH
Biblijni bohaterowie
ludu izraelskiego

Spotkanie odbędzie się
w piątek 8 czerwca 2018 r. o godz. 18.00
w sali widowiskowej Domu Kultury LSM
w Lublinie, ul. K. Wallenroda 4a, tel. 81 743 48 29
www.domkulturyism.pl
Wstęp wolny